

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

-
- 1. แผนงานวิจัย** : วิจัยและพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจเฉพาะพื้นที่ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
 - 2. โครงการวิจัย** : วิจัยทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิตในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
กิจกรรม : ทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิตในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน
 - 3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย)** : ทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิตในพื้นที่เกษตรกร
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) : Testing and Development of Durian cv. Sa Li Ka Production Technology in the Farmer's area
 - 4. คณะผู้ดำเนินงาน**
หัวหน้าการทดลอง : นายบรรเจิด พูลศิลป์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา
ผู้ร่วมงาน : นายสมคิด ดำน้อย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่
นางศรีเวียง มีพริ้ง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา
นางสาวภาวิณี คามวุฒิ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรระนอง
นางสาวภัทรพร ศรีวราพันธุ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรภูเก็ต

5. บทคัดย่อ

การทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิตในพื้นที่เกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนสาธิตในพื้นที่ และถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิตที่มีประสิทธิภาพให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร (GAP) กับวิธีของเกษตรกร วางแผนการทดลองแบบ RCB จำนวน 2 ซ้ำ โดยทำการทดลองในแปลงปลูกทุเรียนพันธุ์สาธิต อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 – เดือนกันยายน 2563 พบว่า การผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิตตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร สามารถเพิ่มผลผลิตรวม/ไร่เป็น

854 กิโลกรัม ผลผลิต/ไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 23 คุณภาพของเกรดผลผลิต ขนาดผล 1.2 กก.- 2.4 กก. และ ขนาดผล มากกว่า 2.4 กก. มากกว่าวิธีเกษตรกรร้อยละ 25 และ ร้อยละ 42 ตามลำดับ วิธีทดสอบสามารถเพิ่มขนาดของ น้ำหนักผลผลิตทุกเกรดผล ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 35,947 บาท/ไร่ และให้ผลตอบแทนสุทธิ 176,458 บาท/ไร่ สูงกว่าวิธีเกษตรกรร้อยละ 25

Abstract

Testing and Development of durian cv. Salika Production Technology in Farmer's Area. The objective is to test the technology of durian cv. Salika production in the area. And transfer the knowledge and technology of the production of effective durian cv. Salika to farmers and farmer groups. Comparisons method between the technology of Good Agriculture Practices (GAP) with farmers' methods. A Randomized Complete Block Design (RCBD) with two replications was used. The experiments were performed in the durian cv. Salika cultivars, Kapong district, Phang Nga province from October 2017 to September 2020. It was found that the production of the durian cv. Salika was recommended by the Department of Agriculture. The total yield was 854 kg./rai increased by 23%, the quality of the yield grade, the fruit size of 1.2 kg - 2.4 kg and the fruit size greater than 2.4 kg, more than 25% and 42% of the farmers, respectively. Test can increase the size of the yield weight of all grades. As a result, farmers had an average increase in income of 35,947 baht / rai and a net return of 176,458 baht / rai, 25 percent higher than the farmer method.

6.

คำนำ

ทุเรียนเป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศชนิดหนึ่งและถือได้ว่าเป็นราชาผลไม้ที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายล้านบาท ในปี 2561 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้ว 654,509 ไร่ คิดเป็นผลผลิต 737,065 ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ 1,126 กิโลกรัม ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับนโยบายภาครัฐสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชผสมผสาน ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากยางพารา และปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชเชิงเดี่ยวมาปลูกพืชอื่น ๆ แทน เช่น ทุเรียน ไม้เศรษฐกิจ และไม้ผลพื้นเมืองอื่นๆ มีแนวโน้มขยายเนื้อที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรมีการบำรุง ดูแลรักษาเอาใจใส่สวนทุเรียนอย่างดี จึง

ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยผลผลิตส่วนใหญ่เป็นพันธุ์หมอนทอง ซึ่งแหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ทางภาคตะวันออก และภาคใต้ของประเทศไทย ส่วนประเภททุเรียนที่ประเทศไทยส่งออกทั้งหมด แบ่งเป็น ผลสด 95.8 % แปรรูปแบบแช่แข็ง 3.9 % และอื่นๆ 0.3 % โดยตลาดส่วนใหญ่ของทุเรียนผลสดของไทย 77 % ส่งออกไปยังประเทศจีน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561)

สำหรับภาคใต้ถือว่าเป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของประเทศไทย โดยมีเนื้อที่ปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้ว 359,307 ไร่ มีผลผลิต 304,267 ตัน โดยคิดเป็นผลผลิต/ไร่ 847 กิโลกรัม โดยแหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ที่จังหวัด ชุมพร ยะลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และนราธิวาส (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561) และในพื้นที่จังหวัดพังงา มีเนื้อที่ปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้ว 7,191 ไร่ โดยมีผลผลิตทั้งหมด 3,059 ตัน คิดเป็น 425 กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิตออกจำหน่าย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม- เดือนสิงหาคม โดยเดือนที่มีปริมาณการขายมากที่สุดคือ เดือนกรกฎาคม ร้อยละ 51 รองลงมาคือเดือนมิถุนายน ร้อยละ 41 ของการขายทั้งปี (สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา, 2562)

ทุเรียนพันธุ์สาลิกาพังงา เป็นทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่มีความโดดเด่นในด้านรสชาติหวานเข้มข้น เนื้อละเอียด ค่อนข้างแห้งและหนามสม่ำเสมอ มีกลิ่นหอม เปลือกผลบาง หนามสั้น มีสีเหลือง ไม่เป็นไส้ซึม ทรงผลกลม เมล็ดภายในส่วนใหญ่เป็นเมล็ดลีบ กลิ่นไม่ฉุน ขนาดผลประมาณ 1.5 – 2 กิโลกรัม จึงเป็นที่นิยมของผู้บริโภค และเป็นทุเรียนส่งออกที่สำคัญของจังหวัดพังงา ซึ่งปัจจุบันได้รับขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อปี 2561 (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2561) และเป็นพืชสัญลักษณ์ของจังหวัด มีความเฉพาะที่ปลูกในเขตอำเภอกะปง จังหวัดพังงา เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่เป็นที่ดอน ไม่ชอบที่ชื้นแฉะ ชอบอากาศแบบร้อนชื้น ปลูกได้ทั้งรูปแบบแปลงเดี่ยว หรือสวนสมรม ในปี 2562 มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 570 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 385 ไร่ โดยปลูกมากสุดในอำเภอกะปง 320 ไร่ รองลงมาคือ ตะกั่วทุ่ง 85 ไร่ และ ตะกั่วป่า 65 ไร่ ตามลำดับ (สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา, 2562) การปลูกทุเรียนพันธุ์สาลิกาพังงาในภาพรวม พบว่า มีพื้นที่ปลูกเพิ่มจาก 515 ไร่ ในปีเพาะปลูก 2561 เป็น 570 ไร่ ในปีเพาะปลูก 2562 พื้นที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 11 นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของราคาผลผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกาพังงาที่เกษตรกรขายได้ในปัจจุบันอยู่ที่ 163 บาท/กิโลกรัม (สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา, 2562)

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าทุเรียนพันธุ์สาลิกาพังงาเป็นที่นิยมของผู้บริโภค และเกษตรกรมีความการปลูกในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และจากความต้องการที่เพิ่มขึ้นและเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสะดวกและรวดเร็ว จึงเกิดรูปแบบการซื้อขายผ่านตลาดออนไลน์ และสั่งจองล่วงหน้าเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพผลผลิต ได้แก่ ตัดทุเรียนอ่อน คุณภาพไม่สม่ำเสมอ ไม่สามารถต้องสอยย้อนกลับได้ ใช้ปัจจัยการผลิตที่ไม่เหมาะสม เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตที่สูง ทำให้เกษตรกรเสียโอกาสด้านรายได้ ดังนั้นการทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกาในพื้นที่เกษตรกรจังหวัดพังงา เพื่อเปรียบเทียบการใช้เทคโนโลยีตาม

คำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรกับวิธีของเกษตรกร เพื่อได้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการผลิต ขยายผลนำองค์ความรู้เกี่ยวกับทุเรียนพันธุ์สาลิกา ไปประยุกต์การผลิตทุเรียนชนิดนี้ให้มีผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ สามารถผลักดันให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญต่อไป

7. **วิธีดำเนินการ** :

- 7.1 อุปกรณ์
- สวนทุเรียนพันธุ์ทุเรียนพันธุ์สาลิกา ในจังหวัดพังงา (ที่ให้ผลผลิตแล้ว อายุ 10-15 ปี)
 - ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0, 15-15-15, 13-13-21, 0-0-50 และสูตร 0-0-60, ปุ๋ยเคมีฉีดพ่นทางใบ 13-0-46, 0-42-56, 0-52-34
 - ปุ๋ยคอก
 - ธาตุอาหารรอง เช่น แคลเซียม แมกนีเซียม โบรอน
 - สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช
 - กล้องบันทึกภาพ
 - วัสดุอื่นๆ

- 7.2 วิธีการ - วางแผนการทดลองแบบ RCB 2 กรรมวิธี 2 ซ้ำ ดังนี้

กรรมวิธีที่ 1 วิธีเกษตรกร

กรรมวิธีที่ 2 วิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตร (ตารางที่ 1)

7.2.1 วิธีปฏิบัติการทดลอง

1) คัดเลือกแปลงทุเรียนเกษตรกรจำนวน 10 รายๆ ละ 2 ไร่ โดยดำเนินการทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา ในพื้นที่เกษตรกร

2) ดูแลรักษา ตามกรรมวิธี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 กรรมวิธีทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา

กรรมวิธี	กรรมวิธีที่ 1	กรรมวิธีที่ 2
ขั้นตอนการปฏิบัติ	วิธีเกษตรกร	วิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

กรรมวิธี	กรรมวิธีที่ 1	กรรมวิธีที่ 2
ขั้นตอนการปฏิบัติ	วิธีเกษตรกร	วิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
1. การเตรียมต้นก่อนการออกดอก	1.1 ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งเป็นโรค	
	1.2 ทารอยแผลที่ตัดด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราหรือปูนแดง	
	1.3 กำจัดวัชพืช	
2. การบำรุงต้น (ทางดิน)	2.1 ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กก./ต้น	2.1 ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ย เช่น ปุ๋ยคอกอัตรา 20-50 กก./ต้น หรือปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 350 ก., 46-0-0 อัตรา 100 ก. และ 0-0-50 อัตรา 100 ก. / ศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 ม.
		2.2 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-0-46 อัตรา 12-15 กก./ไร่
		2.3 หมั่นตรวจสอบ สามารถควบคุมโรคและแมลงได้ทันเวลา
3. การกระตุ้นตาออก (ทางใบ)	3.1 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 เมื่อฝนทิ้งช่วง - ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24, 9-24-24 ในปริมาณ 2-3 กก./ต้น	3.1 ครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 200 ก. และ 0-0-50 อัตรา 100 ก. / ศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 ม. เพื่อชักนำให้ออกดอก
		3.2 ใส่ปุ๋ยสูตร 0-42-56 อัตรา 100 ก./น้ำ 20 ลิตร หรือ 0-0-60 อัตรา 100 ก./น้ำ 20 ลิตร
		3.3 การหมั่นสำรวจสวน สามารถควบคุมโรคและแมลงได้ทันเวลา
4. บำรุงผล (หลังดอกบาน 1 เดือน) (ทางใบ) ระยะ 1-4 สัปดาห์หลังติดผล	4.1 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-12-17+2 หรือ 13-13-21 หรือ 4-16-24+4 ในปริมาณ 2-4 กก./ต้น เพื่อเร่งการเจริญของผล	4.1 ครั้งที่ 3 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 200 ก. และ 12-12-17+2 อัตรา 100 ก. / ศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 ม.
		4.2 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-0-46 อัตรา 1.5-2.0 กก./ไร่ หรือ ใส่ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา

กรรมวิธี	กรรมวิธีที่ 1	กรรมวิธีที่ 2
ขั้นตอนการปฏิบัติ	วิธีเกษตรกร	วิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
ระยะ 4-12 สัปดาห์หลังติดผล		0.2-0.3 กก./ไร่
		4.3 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-0-46 อัตรา 70-75 กก./ไร่ หรือ ใส่ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 16-18 กก./ไร่
		4.4 การหมั่นสำรวจสวน สามารถควบคุมโรคและแมลงได้ทันเวลา
5. <u>ปรับปรุงผล</u> (ก่อนเก็บเกี่ยว 1-2 เดือน) (ทางใบ)	5.1 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-50 หรือ 0-0-60 อัตรา 1-2 กก./ต้น เพื่อเพิ่มคุณภาพเนื้อและเพิ่มความเข้มของสีเนื้อ	5.1 ครั้งที่ 4 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-50 อัตรา 100 ก. หรือ 0-0-60 อัตรา 85 ก. / ศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 ม. เพื่อชักนำให้ออกดอก
		5.2 ใส่ปุ๋ยสูตร 13-0-46 อัตรา 35-40 กก./ไร่ หรือ ใส่ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตรา 9-10 กก./ไร่
		5.3 การหมั่นสำรวจสวน สามารถควบคุมโรคและแมลงได้ทันเวลา

7.3 การบันทึกข้อมูล

- ปริมาณผลผลิต
- คุณภาพผลผลิต เกรดของผล
- การใช้สารเคมี
- ข้อมูลสภาพภูมิอากาศ
- ข้อมูลอื่นๆ เช่นการระบาดของโรคและแมลง เป็นต้น

7.4 เวลาและสถานที่

ระยะเวลา 3 ปี เริ่มต้น ตุลาคม 2560 สิ้นสุด กันยายน 2563 แปลงเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพังงา

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

1. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและวิเคราะห์พื้นที่

จังหวัดพังงา มีพื้นที่ที่ปลูกทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้ว 7,191 ไร่ โดยมีผลผลิตทั้งหมด 3,059 ตัน คิดเป็นผลผลิต/ไร่ 425 กิโลกรัม ผลผลิตเริ่มจำหน่ายตั้งแต่เดือนพฤษภาคม- เดือนสิงหาคม โดยเดือนที่มีปริมาณการขายมากที่สุดคือ เดือนกรกฎาคม ร้อยละ 51 รองลงมาคือเดือนมิถุนายน ร้อยละ 41 ของการขายทั้งปี ในส่วนของพื้นที่ปลูกทุเรียนพันธุ์สาลิกามีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 570 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 385 ไร่ โดยปลูกมากสุดในอำเภอกะปง 320 ไร่ รองลงมาคือ ตะกั่วทุ่ง 85 ไร่ และ ตะกั่วป่า 65 ไร่ ตามลำดับ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์จังหวัดพังงา เนื่องจากพื้นที่อยู่ใกล้ทะเล ฤดูร้อนจึงไม่ร้อนมาก ส่วนฤดูหนาวไม่ถึงกับหนาวจัด มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.84°ซ อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.60°ซ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.08°ซ เดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดคือ เดือนมีนาคม เนื่องจากจังหวัดพังงา อยู่ฝั่งตะวันตกของภาคใต้ ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อย่างเต็มที่ ในฤดูฝนจึงเป็นจังหวัดที่มีฝนอยู่ในเกณฑ์ดีมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคเดียวกัน ส่วนในฤดูแล้งมีฝนตกน้อยเพราะถูกทิวเขาทางด้านตะวันออกของภาคใต้ปิดกั้นลมไว้ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 10 ปี 3,186 มิลลิเมตร มีจำนวนวันฝนตก 190 วัน (สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา, 2562) จากข้อมูลสภาพพื้นที่ผู้วิจัยได้คัดเลือก อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ในการทำวิจัยเพราะเป็นแหล่งต้นกำเนิดทุเรียนพันธุ์สาลิกา และสภาพพื้นที่เป็นที่ดอน ไม่ชื้นแฉะ น้ำไม่ท่วม อากาศแบบร้อนชื้น ถ่ายเท ชนิดดินเป็นดินร่วน-ดินร่วนเหนียวปนทราย

จากสภาพพื้นที่และวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชนปัญหาส่วนใหญ่ของเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนพันธุ์สาลิกาคือ ขาดการดูแลจัดการสวนอย่างจริงจังเนื่องจากวิถีชีวิตของชุมชนนิยมปลูกพืชแบบสวนสมรมทำให้การจัดการเป็นไปได้อย่างลำบาก ส่งผลต่อเนื้อถึงผลผลิตไม่ได้คุณภาพ การรวมกลุ่มกันไม่เข้มแข็ง และผลผลิตไม่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตพืช GAP หรือ Organic ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกเกษตรกร จำนวน 10 ราย รายละ 1-2 ไร่ ทำแปลงทดสอบในพื้นที่แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 รายชื่อผู้ร่วมดำเนินการทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาธิต ปี 2561

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่เกษตรกร
1.	นายอำนาจ วัชรวัฒน์	22/3 ม.3 ต.กะปง อ.กะปง จ.พังงา
2.	นายบุญเลิศ หลีจิ้น	38/3 ม.2 ต.กะปง อ.กะปง จ.พังงา
3.	นายพีต โยธาสุทธิ์	17 ม.3 ต.กะปง อ.กะปง จ.พังงา
4.	นายสมจิต สูงสง่า	121/24 ม.2 ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา
5.	นายประภาส ยิ่งเจริญภักดิ์	39/2 ม.3 ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา
6.	นางสาวมรกต สาธิตผล	121/1 ม.2 ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา
7.	นางสุดสวาท บุญนาม	72/6 ม.2 ต.กะปง อ.กะปง จ.พังงา
8.	นางดวงกมล วงศ์จิตต์เชื้อ	121/10 ม.2 ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา
9.	นายวินัย โกยตุลย์	8/102 ม.2 ต.บางนายสี อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา
10.	นายสมชาย พริกเบ็ญจะ	127/1 ม.2 ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา

2. ข้อมูลผลวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในดินของแปลงทดสอบเกษตรกร

จากการสุ่มเก็บตัวอย่างดินเพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหารในดินในห้องปฏิบัติการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 ก่อนดำเนินการทดลองในพื้นที่เกษตรกรที่เป็นแปลงปลูกทุเรียนพันธุ์สาธิต พบว่า ดินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีผลทำให้เนื้อทุเรียนละเอียด หนา รสชาติดี (แสงวง, 2527) การเจริญเติบโตทางด้านลำต้นค่อนข้างช้าเมื่อเทียบกับสภาพดินอื่นๆ มีค่าความเป็นกรด-ด่าง อยู่ระหว่าง 4.45 – 5.20 ค่าเฉลี่ยอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในดินมีค่าเท่ากับร้อยละ 3.33 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ค่าเฉลี่ยปริมาณธาตุอาหารในดินดังนี้ ฟอสฟอรัสเท่ากับ 4.74 มิลลิกรัม/กิโลกรัม โพแทสเซียมเท่ากับ 46.50 มิลลิกรัม/กิโลกรัม แคลเซียมเท่ากับ 66.70 มิลลิกรัม/กิโลกรัม และ แมกนีเซียมเท่ากับ 39.90 มิลลิกรัม/กิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 3) ผลวิเคราะห์ทางเคมีดินจากตัวอย่างดินดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ดินในพื้นที่ปลูกทุเรียนพันธุ์สาธิต มีค่าเฉลี่ยระดับค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในระดับน้อยถึงปานกลาง สำหรับคำแนะนำในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในทุเรียนพันธุ์สาธิต กล่าวคือ มีค่าร้อยละของอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในดินอยู่ระหว่าง 2.57 – 3.94 ปริมาณฟอสฟอรัสอยู่ระหว่าง 6 – 45 มิลลิกรัม/กิโลกรัม ปริมาณโพแทสเซียมอยู่ระหว่าง 35 -72 มิลลิกรัม/กิโลกรัม สำหรับ

แคลเซียมที่พืชจะดูดไปใช้ได้ดีที่อยู่ในดินที่มีความชื้นช่วงกลางคืนอากาศเย็น ปริมาณที่เพียงพอของแคลเซียมในการงอกและเจริญเติบโตของหลอดละอองเกสร ประมาณ 50-90 ppm แมกนีเซียม ประมาณ 16-30 ppm (กรมวิชาการเกษตร, 2553 และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2558)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติเคมีของดินแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ปี 2561-2563

เกษตรกร	ผลวิเคราะห์ดิน						ชนิดดิน
	pH	OM (%)	P (ppm)	K (ppm)	Ca (ppm)	Mg (ppm)	
Aumnuiy	4.51	3.94	3.90	55	65	28	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Bunlerd	4.92	2.57	2.70	45	62	30	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Fred	4.88	2.98	3.60	47	57	70	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Somjit	5.20	3.28	2.60	28	49	55	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Prapat	4.81	3.43	3.00	21	59	32	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Morakot	4.84	3.77	2.70	72	86	24	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Sutsavad	4.45	3.22	3.90	56	80	45	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Duangkamon	4.72	3.08	3.80	46	75	53	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Vinai	5.01	3.14	14.00	35	65	35	ดินร่วนเหนียวปนทราย
Somchai	4.77	3.84	7.20	60	69	27	ดินร่วนเหนียวปนทราย

3. การทดสอบเทคโนโลยีการผลิต

ผลการทดสอบในแปลงเกษตรกรพบว่า วิธีแนะนำให้ผลผลิตรวม 854 กิโลกรัม/ไร่ สามารถเพิ่มผลผลิต/ไร่ของทุเรียนพันธุ์สาลิกาเป็นร้อยละ 23 เทียบกับวิธีที่เกษตรกรทำอยู่ในปัจจุบัน โดยคุณภาพเกรดผลผลิตขนาดผล 1.2 กก.- 2.4 กก. และขนาดผล มากกว่า 2.4 กก. มากกว่าวิธีเกษตรกรร้อยละ 25 และ ร้อยละ 42 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ขนาดผลแยกตามขนาด และผลผลิตรวมแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา อำเภอ
กะปง จังหวัดพังงา ปี 2561-2554

กรรมวิธี	ขนาดน้ำหนักผลผลิต กก./ไร่			ผลผลิตรวม (กก/ไร่)
	< 1.2 กก.	1.2 กก. - 2.4 กก.	> 2.4 กก.	
เกษตรกร	189.50	394.32	113.21	697.03
ทดสอบ	203.55	490.79	159.81	854.15
เฉลี่ย	196.52	442.55	136.51	775.59

ในส่วนของต้นทุนการผลิต พบว่าวิธีทดสอบมีต้นทุนผลิต 6,909 บาท/ไร่ สูงกว่าวิธีเกษตรกรร้อยละ 13 ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มการจัดการโรคและแมลงเพิ่มเติมจากคำแนะนำ โดยพบการทำลายของมอดเจาะลำต้นทุเรียน และด้วงหนวดยาว และในส่วนของกรรมวิธีเกษตรกรนั้นเกษตรกรร้อยละ 30 จะเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยตนเองทำให้ลดต้นทุนในการเก็บเกี่ยว อย่างไรก็ตามวิธีทดสอบสามารถเพิ่มขนาดของน้ำหนักผลผลิตทุกเกรดผล ทำให้เกษตรกรมีรายได้ 35,947 บาท/ไร่ และให้ผลตอบแทนสุทธิ 176,458 บาท/ไร่ สูงกว่าวิธีเกษตรกรร้อยละ 25 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์คุณสมบัติเคมีของดินแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา อำเภอกะปง
จังหวัดพังงา ปี 2561-2554

กรรมวิธี	รายได้ กก./ไร่			รายได้ บาท/ไร่	ต้นทุน บาท/ไร่	รายได้สุทธิ บาท/ไร่
	<1.2 กก. (150 บ.)	1.2 กก. - 2.4 กก (230 บ.)	> 2.4 กก. (250 บ.)			
เกษตรกร	28,424	90,694	28,303	147,421	6,107	141,314
ทดสอบ	30,533	112,881	39,954	183,368	6,909	176,459
เฉลี่ย	29,479	101,788	341,29	165,394	6,508	158,887

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

ทุเรียนพันธุ์สาลิกาพังงา เป็นทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่มีความสำคัญของอำเภอกะปง เป็นพื้นที่ปลูกดั้งเดิมเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีความโดดเด่นในด้านรสชาติหวานเข้มข้น เนื้อละเอียด มีกลิ่นหอม เนื้อค่อนข้างแห้งและหนามสม่ำเสมอ เปลือกผลบาง หนามสั้น มีสีเหลือง ไม่เป็นไส้ซึม ทรงผลกลม เมล็ดภายในส่วนใหญ่เป็นเมล็ดลีบ กลิ่นไม่ฉุน จึงที่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค และเป็นทุเรียนส่งออกที่สำคัญของพังงา ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นสิ่ง

บ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อปี 2561 (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2561) เป็นพืชสัญลักษณ์ของจังหวัด ปัจจุบันมี แนวโน้มการขยายตัวของพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นทุกปี จากนโยบายของภาครัฐในการสนับสนุนพืชอัตลักษณ์ท้องถิ่น การตลาดนำการผลิต และสร้างความหลากหลายในพื้นที่ ลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว การวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยสรุปดังนี้

1. การผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกาตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร สามารถเพิ่มผลผลิตรวม/ไร่ 854 กิโลกรัม เพิ่มผลผลิต/ไร่เพิ่มขึ้นร้อยละ 23 คุณภาพเกรดผลผลิต ขนาดผล 1.2 กก.- 2.4 กก. และขนาดผลมากกว่า 2.4 กก. มากกว่าวิธีเกษตรกรร้อยละ 25 และ ร้อยละ 42 ตามลำดับ ซึ่งจุดเด่นของวิธีทดสอบสามารถดึงศักยภาพของพันธุ์ทุเรียนได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกษตรกรมีผลผลิต และรายได้เพิ่มขึ้น ในส่วนของการลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรสามารถเพิ่มการใช้ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอกเก่า เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน ทำให้ทุเรียนสามารถดูดธาตุอาหารไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง และหมั่นตรวจสอบเป็นประจำเพื่อป้องกันและกำจัดโรค และแมลงในระยะแรก

2. การผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกาด้วยวิธีเกษตรกร จุดเด่นสภาพของต้นทุเรียนไม่โทรม ลดการใช้สารเคมี จะ ผกผันกันปริมาณผลผลิตที่ลดลง ในเกษตรกรบางรายอาจเพิ่มต้นทุนการผลิต เนื่องจากการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและยาป้องกันกำจัดโรคและแมลง ไม่ตรงตามช่วงระยะเวลา ทำให้เกษตรกรสูญเสียปัจจัยการผลิตโดยสิ้นเปลือง (เจริญ, 2560)

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมตามคำแนะนำโดยพิจารณาถึงปริมาณธาตุอาหารในดินจากผลการวิเคราะห์ดิน และลักษณะของเนื้อดิน ช่วยลดต้นทุนในส่วนของการใช้ปุ๋ยเคมีได้
2. การคัดแยกเกรดผลผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกาเพื่อจำหน่าย สามารถเพิ่มรายได้จากการขายผลผลิต
3. สนับสนุนฐานข้อมูลด้านการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย เพื่อใช้ในการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพและกำหนดยุทธศาสตร์จังหวัด และนโยบายในการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
4. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกาคุณภาพ ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตพืช ทั้ง GAP, อินทรีย์ และ GI

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การถ่ายทอดผลงานวิจัย เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา สำหรับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนพันธุ์สาลิกา และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ทั่วไป

2. เผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบการแสดงผลนิทรรศการทางวิชาการ และงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่จังหวัด
3. เผยแพร่ผลงานวิจัยผ่านสื่อออนไลน์ วารสารทางการเกษตร จดหมายข่าว เป็นต้น
4. เผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการประจำปี และการประชุมนานาชาติ ทั้งในและต่างประเทศ

11. คำขอบคุณ

ขอขอบคุณเกษตรกร อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ทั้ง 10 ราย ที่ให้ความเอื้อเฟื้อเพื่อแปลงทุเรียนพันธุ์สาลิกา และคำแนะนำต่างๆ ขอขอบคุณสำนักงานเกษตรอำเภอกะปงที่สนับสนุนข้อมูล ขอขอบคุณกรมวิชาการเกษตรที่สนับสนุนงบประมาณวิจัยประจำปี 2561 สำหรับการวิจัยนี้

12. เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา, (2561). สินค้า GI ในแต่ละภูมิภาค. [ระบบออนไลน์] สืบค้นจาก <https://www.ipthailand.go.th/th/gi-011.html> (13 กุมภาพันธ์ 2563)

กรมวิชาการเกษตร. (2553). คำแนะนำการใช้ปุ๋ยกับพืชเศรษฐกิจ. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 122 น.

จรรย์ ราชน้อย. (2560). รูปแบบและศักยภาพการผลิตทุเรียนในตำบลทรายขาว อำเภอกะปง จังหวัดปัตตานี (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, (2558). เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงานและวิชาการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา. (2562). สถานการณ์การเกษตรจังหวัดพังงา ปี 2562. พังงา.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. [ระบบออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.oae.go.th/view/1/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%95%E0%B8%A3/TH-TH> (13 กุมภาพันธ์ 2563)

แสวง ภูศิริ. (2527). เรื่องทุเรียน. ตีพิมพ์ : วิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง

ภาคผนวก

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(10)

(9)

ภาพที่ 1 สภาพแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนพันธุ์สาลิกา การตรวจติดตามให้คำแนะนำ และการเก็บข้อมูลผลผลิตทุเรียน อ.กะปง จ.พังงา

(1) ติดต่อประสานงาน สนง.เกษตร อ.กะปง

(2) สัมภาษณ์เกษตรกรกรข้อมูลพื้นฐานการผลิตทุเรียน

(3),(4) คัดเลือกแปลงทดสอบ

(5) ตรวจติดตามแปลงทดสอบ

(6),(7) ดอกทุเรียนหลังดำเนินการตามกรรมวิธี

(8) ผลผลิตทุเรียน คัดเกรด รอจำหน่าย

(9),(10) การเก็บข้อมูลด้านคุณภาพผลผลิต